

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Replica Ioan. Eckii Adversvs Scripta secunda Buceri
apostatæ super actis Ratisponæ**

Eck, Johannes

Ingolstadii, 1543

VD16 E 416

Eckivs vitam a pueritia studiosam duxit per omnem aetatem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30106

Ja, Syluius, buchstab. Facio quod hodie viuentes multi faciunt, Cochlaeus, Menfingus, Nausea, Marius, Alphonfus Zamorefi, Taxander, Titelmannus, Pighius & Vuicelius. Mentitur autē Bucer hos persequi euangelium, sed hæreses persequuntur, impietates ac schismata. Horum in agro dominico metentium uestigia sequor cum Moabitide. Et quā diu spiritus hos rexerit artus, deo adiutore, non desinā veritatē fidei tueri, & oppugnare perfidiam, tantum abest, vt non timeam propterea excommunicationem, vt nihil sciam hoc tempore, quod gratius deo facere possim in satisfactionem peccatorum meorum.

SECUNDA CAUSA EXCOMMVNICATIONIS destruitur.

Pluralitatem beneficiorum, quibus fruor, assumit Bucer pro secunda causa excommunicationis, sed mentitur, vt iam palam faciam. Non nego, si voluissē aggrauare aduersum me lutum, vt Hellioues beneficiorum, non nihil potuissē, in tanta gratia pontificum, regum & principum. Ter sui in vrbe, liberum accessum habens ad pontifices, nullum vnquā ab eis beneficium reportauī pro me. De lectura mea Ingoldstadij non habeo stipendium ex Camera, sicut alij professores, sed in huius vicem succedunt fructus Canonicatus Eistetteñ. Aliud etiam beneficium exile collegij est lecturæ incorporatum, cuius tamen omnes fructus auditori relinquo Theologiæ. Ad hæc illustrissimus princeps, attentis meis magnis laboribus, ne moueam pedem, & in negotio fidei fideliter seruiam, ceruo & ducentis florenis annuis ex Camera sua mihi prouidit ad vitā. Plus impendit princeps ille secularis Theologo suo, quā faciunt multi episcopi suis Theologis. Ad hæc cum sint tot impensæ in libris, in scriptoribus, vt etiam Hieronymus, quia laborem scribendi manu propria ferre non valuit, impensas librariorum habuit, sedes apost. mihi de duabus pensionibus

Abacu. 8

Pux Vniuers.
liberalis
in ECCLESIA
V.M.

s. Cor. 9
 Plato.
 1. Timo. 5
 Augusti
 nus.
 2528
 2535
 2540
 2542

sionibus succurrit, vt qui euangelio seruiam & altario, de
 euangelio quoq; viuere, iuxta S. Pauli decretum: Immo
 secundum ordinationem domini: Nemo vnquam suis fr
 pēdijs militat, & sic onera certaminis mei ferre possem. Plas
 to quoq; hanc tantissimam protulit sententiam, vt nul
 lus sibi, sed toti genitum se crederet orbi. Et sanctus Pau
 lus districtius iussit: Si quis suorum, & maxime domesticos
 rum curā non h̄bet, fidem negauit, & est infideli deterior.
 Ideo non nego me consanguineis profuisse, q̄a gratia ordi
 nat, non destruit naturā, ait August. Non q̄d vlli plura deo
 derim, minus ditauerim, sed q̄d nepotes ad studia educaue
 rim, et in his sumptus fecerim non mediocres. Nā frater est
 mihi, non Germanus, quem tamen in studijs s̄oui vsq; ad
 V. l. insignia, vt seruiuerit in aula Eistetteñ, in officialatu
 Vieñ. & assessor extitit Salisburgi. Nepotem Michaelē ma
 gistrum artium & collegiatum studij nostri ac Baccalaures
 um Theologiae, ad Canonicatum S. Andree Frisingae pro
 moui. Alium nepotem Michaelē adiuui in Canonicatu
 Vuiltzhofen, vbi iam propositum collegij agit. Ioan. Schau
 pium ex sorore nepotem meis impensis in Parrhiseñ. stu
 dio subleuo. Severinum nepotem diu in studijs s̄otum pe
 stis absumpsit apud immortalis memoriae episcopum Ro
 ffeñ in Anglia. Frater eius Andreas relictis studijs, Tunisi
 in congressu occubuit in Aphrica. Mauritius tertius fra
 ter, qui & ipse literis nuncium remisit, ante Budam in mise
 rabili conflictu cum patrono suo equester à Turcis occisus
 est. Ex alia sorore nepos Ioannes repudiatis literis cum il
 lustrissimo principe Albrechto Marchione Badesñ, eque
 superiori ætate descendit in expeditionem Turcicam, &
 in hunc diem non accepi, an occubuerit, vel incolumis re
 deat. Nam patronus suus in itinere mortuus dicitur. Remo
 tiori gradu mihi iunctos non recenseo breuitatis ergo, os
 mnes tamen hi non sine impēsis à me fuerunt educati. Vbi
 est

est ergo prebendosus ECKIVS, vt à Bucero excommunicatur, ac si nemo sciret quàm ampla accipiatis Lutherani stipendia ex arcis, in quas colliguntur elemosynæ pro vere egentibus, quâs vos validi mendicantes cum lupis vestris, per omnem lasciviam & crapulam consumitis? Vbi enim est in euangelio, quod nebulo, qui nunquã audiuit vnam lectionem in iure vel Theologia, debet habere 400. aureos in auro pro vna persona?

TERTIA RATIO EXCOMMVNICATIONIS aperte mendax conuincitur.

Calamum tinxit in sanguinem virulentus Bucer, dum me excommunicatum asserit & à Christianis vitandum, quia à pueritia inuerecunde vixerim cum mulieribus & computationibus. Vide candidè lector, quomodo furis agatur apostata, qui etiam si verum diceret (sicut impudentissime mentitur) tamen iniuriosus non esset audiendus, L. eum qui nocentem, ff. de iniur. Rogo tamen omnes viros bonos & honestatis amantes, ne credant huic Mortoni famam meam tam crudeliter & mendaciter proscindenti. Vnde à pueris & adolescentia expurgare me debeo. Imprimis autem fateor me non fore amartitonem & impeccabilem, sicut est Bucer cum suis sanctulis, sed cõfiteor me peccatorem, qui deum viuentem tam sæpe grauiter offendidi. Ipse sit mihi clemens & propicius: ideo ad eum gemo cum suspirio: Delicta iuuentutis & senectutis meæ & ignorantias, ne memineris domine. Si iniquitates obseruaueris domine, domine quâs sustinebit? Ideo iudiciũ dei expauesco, quia scio in conspectu eius non esse mundũ nec puerũ vnus diei. Vnde nihil hypocritici mihi arrego, neque innocentiam, à qua nõ recesserim, sicut Iob, neque dissimilẽ me existimo alijs hominibus cum pharisaico supercilio, neque simulo Hypoliti castitatem. Scio thesaurum nos habere in fictilis

Eckius.
peccator:
Psal. 24

Iob. 17

Lucæ. 28

2. Corin. 4
Lucæ. 22
Psal. 70

fiat illibus vasis, etsi spiritus promptus est, caro tamen est in
firma. Vnde in conspectu dei, nõ iudicium peto, sed miseris
cordiam cum Dauide. Tamen ne sim ingratus omnium bo
norum largitori deo, qui docuit me à iuuentute mea, & vsq[ue]
in senectam & senium non derelinquet me, ita humiliter
oro, qui à multis vicijis & periculis me p[re]seruauit multo ma
ioribus, iuxta S. Augustini confessionem. Et ne quis à ver
bis Buceri scandalizetur, rationem pueritiæ meæ reddere
non grauabor.

1486
Natalis
Eckii.

1495
In Mar
tino.
Martinus
Patruus.

Pueritia
ECKII.

Primo enim laboriosam fuisse vitam mihi per omnem
ætatem, ex Satyrico facile cognoscitur. Haud facile emer
gunt, quorum virtutibus obstat Res angusta domi. Natus
enim in pago Eck ex parētibus cultura terræ victum quæ
rētibus, die xiiij. Nouemb. (qui dies etiam S. Augustino na
talis fuit, vt libro de ordine meminit) sacro baptisate los
tus, militiæ Christi nomen dedi. Decursis infantia annis,
patruus meus Martinus Rotenburgi ad Nicerum pastor,
me educandum suscepit. Huius viri libenter memini, cui
omnia post deum me debere fateor. Nam etsi mitteret me
ad scholas minores, tamen parum profecissem, nisi ipse me
domi instituisset, quod senex & grauiter infirmus diligen
tissime fecit. Incipiens enim à paruis, interpretatus est mihi
Catonem, idioma latinum Pauli Niuais, Aesopum, come
diam Aretini, Elegiam Idæ, Senecam de virtutibus, episto
las Gasparini, Iosephinum Gersonis, prologum Bibliæ, Bo
ethium de disciplina, Senecam ad Lucilium, Terentium
totum, Vergilij primos sex Aeneidos, Boethium de conso
latione philosophiæ. Exercuit me in quinque tractatibus
dialectices Hispani. Post cibum sumptum legi eo au
scultante libros legales & historiales veteris testamenti,
quatuor Euangelia & Actus apostolorum. Legi quæ
tuor nouissima de animabus exutis, partem sermonum
AUGUSTINI ad heremitas. Augustinum de
Ancona

Ancona de potestate ecclesiastica, modum legēdi iura, quatuor titulos tertij libri Decretalium cum glossis & Panor. Regulas iuris secundum ordinem Alphabeti didici memoriter. Præter ista curavit, vt in scholis audirē Bucolica Vergilij, Theodulum, sextum tractatum Hispani. Domi cooperatores diuinorum interpretabantur euangelia de tempore & sanctis, Tullium de amicitia, Basilium de studijs humanitatis, Homerum de bello Troiano. Legi item priuatum totam historiam Lombardicam, Fortalitium fidei per magna parte, cum plurimis scholasticis, & Germanicis libris tunc vsitatis. Nondum enim erat seculum illud, in quo elegantiores literæ florebat. Expende iam Christiane lector, quomodo longe alia via incessi primis annis pueritiæ, quam mēdaciter Bucer imponat. Etiam atq; etiam te oro, has ineptias non ægre feras: cogit enim me Bucer repuerascere.

Transacto triennio, ratus patruus iacta esse fundamenta, ¹⁴⁹⁸ me ad Heidelbergense studium (cuius ipse erat alumnus et ^{In April.} magister) destinauit, in quo inscriptus sum albo studentū sub Licentiato Adam Vuernheri Themareñ, in artibus militauit in collegio Sueuorum: at patruus vt cominus aspiceret studia mea, vocauit me Tubingam, vbi in contubernio Neotericorum sub optimis præceptoribus, Hemmingero Luminato, Ioanne Achtsinit, Caspare Hummel, Benedicto Farner, Ioanne Vrachio, & Reinhardo Haifer tantū profeci, vt cum laude & multorum admiratione nondum completo triennio, lauream magistralem susciperem, cum ¹⁵⁰² iam annos essem natus 14. & menses duos. Mox etiam ^{In Ianua.} adiuui Theologos, Summerhardum, Vuēdelinum, & Limpium. Sicque ante sextum annum postquam scholis destinatus sum, curriculum illud absolui pueritiæ cum laude. Postquam in Sueuis grassante, misit me patruus ad Coloniam (nā ¹⁵⁰¹ illic primam lauream in artibus fuerat adeptus) vbi ^{In Octob.} Theodericus de Susteru magna diligētia regebat Theologiam.

○ Arnolds

PROGRESSVS ECKII FRIBVRCI

Arnoldus de Tungris Laurentianus amabat tantillæ æta-
tis studium, sed post septimum mensem etiam pestis me pe-
pulis, & patruus me ad Friburgum destinavit Brisgoie. Hic
¹⁵⁰²
In Iunio. primum egestate maxime premebar. Patruus à cognatis
male persuasus, minus beneuolus erat patri meo, nolebatq;
sumptus studiorum conferre, sed remisit ad parentes. Illi
Labor EC non habebant. Itaq; coactus fui laboribus literarijs me nu-
KII. trire ab eo tempore, cum essem natus annos quindecim &
aliquot menses vsq; in hunc diem. Necessitatem ergo in vo-
luntatem verti, & per octo annos & ultra, non fuit dies le-
gibilis, quin ad minus prælegerem in artibus. Sæpe quater-
nas, & quinas etiam & senas feci lectiones, & nihilominus
continue compleui in Theologia, & in utroq; iure. Suffu-
ratus etiam aliquid temporis, in Chartusia R. P. Gregorij
Gregor. Reischij priorem accessi, auctore margaritæ philosophicæ,
Reisch. & Mathematicam ab eo didici, & multa secretioris Theo-
logiæ. Amabat me vir optimus plurimum, cum videret me
totum studijs deditum, vnde frequens patres illos accessi,
& me orationibus eorum commendavi. Cumq; sic trienni-
nio laborassem, electus sum in regentem collegij Pauonis-
¹⁵⁰⁵
In Maio. ci, licet magister alterius Academiæ & in tam parua ætate,
vbi impigro labore collegium quasi desolatum restitui, cõ-
fluente ad me scholasticorum turba, quos & publice & pri-
uatim instituebam, fidei meæ & disciplinæ commissos. Et
quod erat antea inauditum, ex alio collegio aquilæ venie-
bant, vt Eckium haberent præceptorem. Post disputatiões
autem & plurimos labores Theologicos, præceptorum meo-
rum clementia in albo Baccalaureorum Theologiæ ad-
¹⁵⁰⁵
^{27. Octob.} scriptus sum. Lectis autem vtriusq; testamenti libris ad-
¹⁵⁰⁶
^{25. Octo.} gnatis, ad legendum sententias Petri Longobarbi admis-
sus, mox in Decanum collegij artium ante completum vicesi-
mum ætatis annum electus sum vnanimiter. Continuauit
do lectionem in sententijs, finiui cursum sequenti anno.

Anno

Anno vero 1508, Argentinae ordinatus sum sacerdos Licentia, dispensatione super minori aetate a sedis apostolice legato obtenta. Aucta tunc fuit mihi familiaritas, quam cum optimis quibusque Rhenanis illo tempore contraxeram, Tilmāno Basiliensi. Iacobo Vuinphelingio (qui mihi antea Alberti Magni librum de adhaerendo deo dedicauerat, sicut & postea Aureoli epitome Byblicum) Beato Rhenano, & Gebuiero Seletstathensi. Ioan. Kaiserspergio Theologo incomparabili, Thoma Vuolphio, Sebastiano Brant, Thoma Aucupario, Ioanne Gallinario, Rimmanno Philestio, Beato Arnolodo, Paulo Burgero, priore item Chartusiae, & S. Ioannis. Admiratione dignum est, iuuenem, alienigenam, pauperem, familiaritatem, & amicitiam tot spectabilium virorum obtinuisse. D. Iacobus Sturmus nobilis Argentoratensis, & D. Sebastianus Vurmser & alij, de his testimonium, si veritati seruire voluerint, locuples perhibere poterant. Ordinatus confestim declamaui ad populum Anno primo 48. sermones. Et quia seniores aetarium Academiae exhauriebant (Ipsam enim consilium Vniuersitatis dictat stipendia & augmenta lectoribus) vanis pollicitationibus illudebant me, semper meliorem fortunam pollicentes. Tandem exili stipendiolo lectionem pomeridianam in Theologia dabant mihi, ut sic labor esset auctior, stipendium autem non responderet.

Nona die Iunii examinatus fui a collegio Theologorum, & 19. eiusdem Licentia in Theologia, quaestione vespertiali prius pro more determinata, accepi, perstiti tamen semper in laboribus literarijs. Dum autem Vniuersitatis consilium vacantem lectionem collegiati artium mihi toties promissam assignate differret, forte fortuna Ingolstadtum veni, celebre gymnasium visurus, & ne asymbolus haberer & amusus, a praesidibus studij impetraui, ut ad disputandum admitterer. Auditus sum a patribus & magistris diligenter in disputatione tota die.

O ij Audis

Sacerdos
ECKIVS.
1508
Amici Ale
fates.

ECKIVS
lector
Theologiae.
1509
22. Iam.
1509
Licentia
tus.

1510
7. Septemb.
Disputa
tio Ingol
stadt.